

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaromíra Klepše, soudkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudce JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobce: V. K., státní příslušnost Ukrajina
bytem XA

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra
sídlem Nad štolou 936/3, 170 00 Praha 7

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, který spočíval ve změně místa hlášeného pobytu žalobce podle § 6 odst. 10 zákona č. 65/2022 Sb., v důsledku čehož se místem pobytu žalobce podle § 6a odst. 4 téhož zákona stalo sídlo správního orgánu, který tento údaj úředně zrušil, a žalovaný následně podle ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. prohlásil zánik oprávnění žalobce k pobytu za účelem jeho dočasné ochrany,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že dne 29. 1. 2025 změnil místa hlášeného pobytu žalobce ve smyslu § 6 odst. 10 zákona č. 65/2022 Sb., v důsledku čehož se místem pobytu žalobce stalo podle § 6a odst. 4 téhož zákona sídlo správního orgánu, který tento údaj úředně zrušil, a žalovaný následně podle ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. prohlásil zánik oprávnění žalobce k pobytu za účelem jeho dočasné ochrany, **byl nezákonný.**
- II. Žalovanému **se zakazuje** pokračovat v porušování práv žalobce a **přikazuje se** mu, aby obnovil stav před zrušením údaje o místě hlášeného pobytu žalobce ze dne 29. 1. 2025.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

III. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobce se žalobou domáhal u Městského soudu v Praze (dále jen „*soud*“ či „*městský soud*“) ochrany před nezákonným zásahem žalovaného. Tento nezákonný zásah podle žalobce spočívá v tom, že žalovaný podle ustanovení § 6a odst. 1 písm. a) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, ve znění do 2. 9. 2025 (dále jen „*zákon* č. 65/2022 Sb.“), nezákonně zrušil údaj o místě hlášeného pobytu žalobce, v důsledku čehož žalovaný podle ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. prohlásil zánik dočasné ochrany žalobce, neboť došlo k naplnění podmínky, že žalobce měl po uplynutí 90 dní jako místo pobytu sídlo správního orgánu podle § 6a odst. 4 téhož zákona.

II. Procesní podání stran

2. V rámci žaloby žalobce uvedl, že k výkonu své podnikatelské činnosti si od 17. 1. 2025 pronajal nebytový prostor na adrese XB. Dne 28. 1. 2025 se dostavil na pracoviště žalovaného, předložil nájemní smlouvu k tomuto prostoru v domnění, že musí ohlásit místo podnikání a úřednice žalovaného mu sdělila, že ho na tuto adresu přepsat nemůže, neboť jde o nebytový prostor. Dokumenty od něj nepřijala. Přesto však došlo ke změně místa hlášeného pobytu a následnému zániku dočasné ochrany žalobce.
3. Žalobce namítal, že žalovaný svým postupem porušil ustanovení § 2 odst. 1 a 3 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění do 30. 6. 2025 (dále jen „*správní řád*“), neboť postupoval v rozporu se zákonem, nešetřil žalobcova práva nabytá v dobré víře a nezjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti. Žalobce se na pracovišti žalovaného dne 14. 5. 2025 dozvěděl jen o požadavku na předložení nového dokladu o zajištění ubytování, informace o změně hlášené adresy a hrozícímu zániku dočasné ochrany mu sdělena nebyla. Argumentoval také zněním § 7b odst. 6 zákona č. 65/2022 Sb. Žalobce nevěděl ani, kdy byl jeho pobyt nahlášen na adresu úřadu. Žalovaný měl možnost žalobce informovat a upozornit jej na to; pokud by tak učinil, bylo možné vady zhojit a dočasnou ochranu žalobce prodloužit. Oprávněný zájem žalobce na takovém prodloužení však žalovaný nešetřil.
4. Žalobce dále argumentoval, že ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. není souladný s právem Evropské unie (dále též „*EU*“), respektive s článkem 8 odst. 2 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „*směrnice o dočasné ochraně*“) a článkem 17 Provděcího rozhodnutí Rady EU č. 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (Úř. věst. ze dne 4. 3. 2022, L 71/2022, dále jen „*prováděcí rozhodnutí*“).
5. Namítal, že absence hlášené adresy pobytu ve státě poskytujícího dočasnou ochranu nemůže být důvodem pro její neudělení či zánik. Taková skutečnost totiž není ve směrnici o dočasné

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

ochraně upravena, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dočasné ochraně“), takový důvod pro odnětí/zánik dočasné ochrany také nezná, tento zamítací důvod tak nezákonně rozšiřuje taxativní výčet článku 28 směrnice o dočasné ochraně. Porušení práva EU přitom zakládá již to, že po cizincích je vyžadován doklad o ubytování (to totiž směrnice nepředpokládá). Připomněl, že podle bodu 12 preambule směrnice o dočasné ochraně a čl. 17 prováděcího rozhodnutí je tato směrnice nutným minimem, který členské státy mohou rozvíjet příznivější úpravou, nesmí však vnitrostátní úpravou postavení cizinců zhoršovat (v případě méně příznivé úpravy by členský stát měl zajistit doplňková práva stanovená ve směrnici, to však Česká republika nečiní). Žalobce se domnívá, že jeho případ je tzv. *acte clair*, tedy případ, kdy je správná interpretace komunitárního práva bez rozumných pochybností zřejmá. Směrnice o dočasné ochraně totiž žádné ustanovení o možnosti přijímání zpřísnujících podmínek neobsahuje. Ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2017, č. j. 6 Azs 320/2017 – 20, proto soud vyzval k neaplikování ustanovení odporujícího právu EU, přičemž citoval také rozsudek ze dne 5. 9. 2024, č. j. 2 Azs 111/2024, který potvrzuje závěr, že členské státy nemohou osobám požívajícím dočasné ochrany stanovit podmínky méně příznivé než ty vymezené ve směrnici o dočasné ochraně a vylučovat z ní osoby, na které dopadá prováděcí rozhodnutí.

6. Žalobce dodal, že si je vědom, že se na něj prováděcí rozhodnutí nevztahuje. Argumentoval však, že před nezákonností § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. by měl být chráněn stejně jako osoby, na které se toto rozhodnutí vztahuje, protože ve věcech dočasné ochrany byla přezkumná řízení výslovně vyloučena. Dočasnou ochranu získal podle tehdy aktuálních postupů žalovaného dne 11. 3. 2022 v dobré víře, třikrát mu byla prodloužena. Zásah do jeho práv je zintenzivněn tím, že o dočasnou ochranu nemůže požádat znovu; zásahem žalovaného ztratil právo na opětovné získání pobytového oprávnění, přitom zde již tři roky žije spořádaným životem.
7. Žalobce dále namítal, že došlo k obcházení vyloučení institutu přezkumného řízení ve věcech dočasné ochrany. Podle § 5 odst. 7 zákona č. 65/2022 Sb. se věci neudělení či odnětí dočasné ochrany použije zákon o dočasné ochraně. Podle § 16 zákona o dočasné ochraně není možné již jednou udělenou dočasnou ochranu držiteli odejmout, není-li přítomen důvod stanovený v zákoně o dočasné ochraně; žalobce však nenaplnuje ani jednu z podmínek § 10 zákona o dočasné ochraně, který vymezuje podmínky pro odnětí dočasné ochrany. § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. tak podle žalobce obchází výlukou přezkumného řízení z § 16 zákona o dočasné ochraně.
8. Z důvodové zprávy k § 10 zákona o dočasné ochraně vyplývá, že jde nad rámec směrnice o dočasné ochraně, ačkoliv členské státy podle čl. 8 odst. 2 této směrnice nesmí osobám požívajícím dočasnou ochranu přiznávat méně výhodné podmínky než ty v člancích 9 až 16 této směrnice. S ohledem na znění důvodové zprávy však podle žalobce lze ustanovení § 10 zákona o dočasné ochraně považovat za souladné s právem EU, neboť jeho účelem je úprava souběhu dočasné ochrany s pobytovým oprávněním, které není méně výhodné než práva přiznaná směrnicí o dočasné ochraně. Žalobce shrnul, že zrušením místa hlášeného pobytu cizinců s udělenou dočasnou ochranou a následné prohlášení zániku této ochrany v obdobných případech, jako je ten jeho, žalovaný obchází výslovné vyloučení institutu přezkumného řízení v § 16 zákona o dočasné ochraně a vede k odnětí dočasné ochrany těm cizincům, kterým z dnešního pohledu žalovaného neměla být udělena.

9. Ve vyjádření k žalobě žalovaný konstatoval, že v případě zániku dočasné ochrany se správní spis nezakládá, proto jej soudu neposkytnul (pobytové oprávnění žalobce zaniklo ze zákona, nebylo vedeno správní řízení a nebylo vydáno rozhodnutí). Uvedl, že se mu nepodařilo dohledat tiskopis ohlášení změn pro držitele dočasné ochrany, na kterém žalobce dne 29. 1. 2025 ohlásil změnu místa hlášeného pobytu na území. Poté zrekapituloval skutkový stav.
10. Žalovaný argumentoval, že postupoval v souladu se zákonem, kdy v souladu s ustanovením § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. konstatoval zánik dočasné ochrany žalobce. Citované ustanovení je stále platné, nebylo zrušeno Ústavním soudem, ani se k tomu neschyluje. Odkázal na zákonnou povinnost cizinců, kterým byla dočasná ochrana poskytnuta, hlásit změnu místa pobytu na území České republiky doložením dokladu o ubytování, přičemž pokud tento doklad nesplňuje podmínky, k oznámení změny místa pobytu se nepřihlíží a postupuje se podle ustanovení § 6a odst. 4. Doklad o ubytování je žadatel o udělení dočasné ochrany povinen předložit podle § 6 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb., respektive podle § 7b odst. 6 téhož zákona, došlo-li ke změně místa pobytu neohlášeného podle § 6 odst. 10 nebo je-li místo pobytu cizince stanoveno podle § 6a odst. 4.
11. Žalobce se dne 29. 1. 2025 dostavil na pracoviště žalovaného za účelem hlášení změny místa pobytu na adresu XB, přičemž k tomu podal tiskopis (který se žalovanému nepodařilo dohledat). Žalobce byl s ohledem na odkazovaná ustanovení způsobilý ohlásit pouze změnu místa hlášeného pobytu na území a k tomu předložit doklad o ubytování. Na tiskopise žalobce ohlásil změnu místa hlášeného pobytu, k čemuž zřejmě předložil nájemní smlouvu k tomuto nebytovému prostoru. Tato skutečnost podle žalovaného vyplývá z cizineckého informačního systému, kde je dne 29. 1. 2025 řízení pod sp. zn. OAM-38995/MC-2025 označeno jako „ADR – registrace adresy“, což doložil screenshotem obrazovky. Za nepravdivé proto označil tvrzení, že žalobce na výše uvedené adrese nikdy nehodlal bydlet. Vzhledem k tomu, že jde o nebytový prostor, což pracovnice žalovaného ověřila a zapsala do systému, nebylo možné adresu ohlásit a rovněž tím došlo ke zrušení původního údaje o adrese žalobce XA ke dni 28. 1. 2025. Proto bylo ke dni 29. 1. 2025 v souladu s §6a odst. 4 zákona č. 65/2022 Sb. jako žalobcova adresa označeno pracoviště žalovaného. Zde byl nahlášen do 11. 5. 2025, kdy došlo k zániku žalobcovy dočasné ochrany (ze zákona, proto o tom nebylo zapotřebí vydávat rozhodnutí).
12. Žalovaný dále argumentoval, že žalobce v žalobě lživě tvrdil, že podniká. Z výpisu živnostenského rejstříku totiž zjistil, že žalobce v něm není uveden jako podnikatelský subjekt. Na adrese XB se navíc nachází stavba ubytovacího zařízení. Bylo tedy vyvráceno, že by nebytový prostor žalobce užíval k podnikání.
13. Žalovaný se dále vyjádřil k vyhodnocení žádostí žalobce o udělení dočasné ochrany jako nepřijatelné. Konstatoval, že ke dni 24. 2. 2022 nepobýval na území Ukrajiny, tu tak podle žalovaného nemohl opustit z důvodu probíhajícího válečného konfliktu. Proto jeho žádost podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb. vyhodnotil jako nepřijatelnou, neboť žalobce nebyly splněny podmínky § 3 téhož zákona.
14. K namítanému nesouladu ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. s právem EU poté zopakoval, že jako orgán moci veřejné byl povinen postupovat v souladu se zákonem. Tuto povinnost by neměl jen tehdy, odporovalo-li by ustanovení mezinárodní smlouvě, která je součástí českého právního řádu, nebo v rozporu s mezinárodními závazky plynoucími z mezinárodního obyčejového práva. Z hlediska práva EU jsou přímo aplikovatelná jen nařízení, nikoliv směrnice, které je nutno transponovat. Čl. 28 směrnice o

dočasné ochraně byl přitom do českého právního řádu transponován do ustanovení § 9 zákona o dočasné ochraně téměř doslovně. Neshledal, že by byly dány podmínky doktríny *l'acte clair* ani *l'acte éclairé*, ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. neodporuje žádnému ustanovení směrnice o dočasné ochraně. K námitkám týkajícím se odnětí dočasné ochrany podle § 10 zákona o dočasné ochraně žalovaný namítal, že tato část nesouvisí se situací žalobce, proto se touto argumentací nezabýval.

15. Na vyjádření žalovaného reagoval žalobce replikou, ve které trval na důvodnosti podané žaloby. Konstatoval, že nedohledaný tiskopis pro oznámení změn potvrzuje skutkový popis žalobce, který tiskopis nevyplňoval a nepodával, neměl v úmyslu měnit svou adresu – jen ohlásit druhou adresu svého podnikání. Absence tiskopisu potvrzuje, že došlo k nedorozumění a nesprávně zjištěnému skutkovému stavu. Dále potvrdil, že v živnostenském rejstříku není zapsán a v ČR není podnikatelským subjektem, jeho „podnikání“ spočívá v testování počítačové hry, kdy práci mu na dálku zadává jeho kamarád z pobočky na Ukrajině, nemá uzavřenou smlouvu a platby probíhají neoficiálními cestami, žalobce tedy svou činnost nemůže doložit (hlavním povoláním je taxikář). Nájem nebytového prostoru si zřídil z důvodu potřeby klidného pracovního prostoru, povaha jednotky pro něj byla irrelevantní. Zopakoval, že není sporu o tom, že nespadá do osobního rozsahu dočasné ochrany. V březnu 2022 však dočasnou ochranu získal a nebyť pochybení pracovnice žalovaného, měl by jí nadále platnou. Ke kanadskému vízu upřesnil, že mezi červnem a zářím 2024 sezónně pracoval v Kanadě, neměl však úmysl ani možnost zůstat tam dlouhodobě, měl v plánu se vrátit. S odkazem na judikaturu soudů (konkrétně rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 4 A 44/2024 – 39), připomněl, že kanadské vízum není překážkou pro udělení dočasné ochrany.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

16. Soud při přezkoumání tvrzeného nezákonného zásahu vycházel ze skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí [§ 87 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].
17. O žalobě rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť souhlas žalobce a žalovaného byl v souladu s § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. presumován (ani jeden z nich se na výzvu předsedy senátu ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřil). Soud v projednávané věci vyšel z mezi stranami nesporných skutečností stran skutkového stavu a z podkladů doložených žalobcem. Ty nebyly navrženy jako důkazy, stranám jsou však známy z předchozího průběhu řízení (jde o stanovení termínu k převzetí vízového štítku, e-mail ze dne 20. 5. 2025, ve kterém žalovaný zrušil termín k převzetí vízového štítku, žalobcova žádost o poskytnutí dočasné ochrany ze dne 21. 5. 2025, potvrzení o podání žádosti o vízum strpění z 28. 5. 2025 a informace o důvodech neudělení víza ze dne 13. 6. 2025). Pokud jde o další podklady v podobě dokladu o zajištění ubytování na adrese XA ze dne 22. 5. 2025, nájemní smlouvu na nebytový prostor na adrese XB, včetně výpisu z katastru nemovitostí k tomuto nebytovému prostoru, soud nepovažuje za nezbytné tyto podklady provádět důkazem. O tom, že žalobce má od 22. 5. 2025 do 22. 5. 2026 ubytování zajištěno na adrese XA, není mezi stranami sporu. Nájemní smlouvu na nebytový prostor na adrese XB, žalovaný podle vyjádření patrně k dispozici nemá, jeho argumentace však nesměřuje ke zpochybnění jejího obsahu (to, že je smlouva platná, a že jejím předmětem je nájem nebytového prostoru, je mezi stranami nesporná, ostatně jinak by žalovaný nemohl postupovat podle § 6 odst. 10 ve spojení s § 6a odst. 4 zákona č. 65/2022 Sb.).

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

18. Soud vyšel z následující zákonné úpravy:

19. Podle § 5 odst. 6 zákona č. 65/2022 Sb. „[m]inisterstvo vnitra nebo Policie České republiky cizince požívajícího dočasné ochrany písemně poučí v jazyce, v němž je schopen se dorozumět, o právech a povinnostech souvisejících s poskytnutím dočasné ochrany a o sdílení informací o cizinci ve věci dočasné ochrany s příslušnými orgány členských států Evropské unie“.
20. Podle § 5 odst. 7 zákona č. 65/2022 Sb. „[v]e věci neudělení nebo odnětí dočasné ochrany se použije zákon o dočasné ochraně cizinců“.
21. Podle § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. „[o]právnění k pobytu za účelem dočasné ochrany dále zaniká po uplynutí 90 dní, kdy bylo místem pobytu cizince sídlo správního orgánu podle § 6 odst. 4“ [pozn. soudu: jde o chybu ve psaní, ustanovení nepochybně odkazuje na § 6a odst. 4].
22. Podle § 6 odst. 10 zákona č. 65/2022 Sb. „[n]a hlášení změny místa pobytu na území České republiky se použijí přiměřeně ustanovení zákona o pobytu cizinců na území České republiky. Cizinec, kterému byla udělena dočasná ochrana podle tohoto zákona, je povinen hlásit změnu místa pobytu na území České republiky Ministerstvu vnitra do 3 pracovních dnů ode dne změny, a to doložením dokladu o ubytování podle odstavce 1. Pokud doložený doklad nesplňuje podmínky podle odstavce 1, k oznámení změny místa pobytu se nepřihlíží a použije se § 6a odst. 4. Povinnost se na cizince vztahuje, pokud předpokládaná změna místa pobytu na území České republiky bude delší než 15 dnů. Změnu místa hlášeného pobytu je možné učinit také prostřednictvím dálkového přístupu vyplněním elektronického formuláře v rozsahu údajů uvedených v přihlašovacím tiskopise společně s doložením dokladu o ubytování podle odstavce 1. Elektronický formulář Ministerstvo vnitra zveřejní způsobem uvedeným v § 182 odst. 2 zákona o pobytu cizinců na území České republiky. Povinnost hlásit další změny podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky se na osobu požívající dočasné ochrany vztahuje obdobně“.
23. Podle § 6a odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb. „[m]inisterstvo vnitra zruší cizinci, kterému byla udělena dočasná ochrana, v informačním systému cizinců údaj o místě hlášeného pobytu na území České republiky, jestliže a) byl zápis tohoto údaje proveden na základě nepravdivě nebo nesprávně uvedených skutečností, b) byl objekt, na jehož adrese je cizinec hlášen k pobytu na území České republiky, odstraněn nebo zanikl, nebo c) zaniklo právo užívat objekt nebo vymezenou část objektu, na jehož adrese je cizinec hlášen k pobytu na území České republiky, a neužívá-li tento objekt nebo jeho vymezenou část“.
24. Podle § 6a odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb. „[m]inisterstvo vnitra zruší údaj o místě hlášeného pobytu podle odstavce 1 písm. c) na základě prohlášení vlastníka nebo osoby oprávněné k užívání objektu nebo jeho vymezené části“.
25. Podle § 6a odst. 4 zákona č. 65/2022 Sb. „[m]ístem pobytu cizince po zrušení údaje o místě hlášeného pobytu na území České republiky je sídlo správního orgánu, který tento údaj úředně zrušil; v informačním systému cizinců je tento údaj označen jako adresa úřadu“.
26. Podle § 7b odst. 6 zákona č. 65/2022 Sb. „[d]ošlo-li ode dne posledního vyznačení vízového štítku u cizince ke změně místa pobytu na území České republiky, kterou neohlásil postupem podle § 6 odst. 10, nebo je-li jeho místo pobytu stanoveno podle § 6a odst. 4, je cizinec při dostavení se k vyznačení vízového štítku povinen doložit doklad o ubytování podle § 6 odst. 1; pokud cizinec doklad o ubytování podle § 6 odst. 1 nepředloží, vízový štítek se nevyznačí“.
27. Podle § 16 zákona o dočasné ochraně „[n]a řízení o udělení a odnětí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany se použije správní řád, s výjimkou ustanovení o doručování adresátům

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

zdržujícím se v cizině, o úřední desce, o ustanovení opatrovníka osobám neznámého pobytu a osobám, které se zdržují v cizině, pokud se jim nedaří doručovat, a o ustanovení zástupce pro doručování, a dále ustanovení o umožnění nahlížení do spisu jiným osobám než účastníkům a jejich zástupcům, o vydání stejnopisu výroku rozhodnutí na požádání účastníka, ustanovení o odvolacím řízení a řízení o rozkladu, ustanovení o přezkumném řízení a ustanovení o obnově řízení a novém rozhodnutí“.

28. Podle čl. 8 odst. 2 směrnice o dočasné ochraně „[b]ez ohledu na dobu platnosti povolení k pobytu uvedených v odstavci 1 nesmějí členské státy osobám požívajícím dočasné ochrany přiznávat méně výhodné podmínky než ty, jež jsou stanoveny v člancích 9 až 16“.
29. Jak uvedl žalovaný, ve věci nevedl správní spis. Z vlastních vyjádření žalobce a žalovaného a z předložených podkladů vyplývá tento nesporný chronologický sled událostí o okolnostech zásahu:
- Žalobce dne 5. 11. 2021 opustil Ukrajinu a vycestoval na Slovensko, odkud se 28. 2. 2022 přesunul do České republiky. Zde dne 11. 3. 2022 získal dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, které bylo s účinností zákona č. 65/2022 Sb. přeměněno na dočasnou ochranu (srov. § 8 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb.). Dočasnou ochranu si třikrát prodloužil. Poslední vízový štítek měl platnost do 31. 3. 2025.
 - Žalobce si pronajal dne 17. 1. 2025 nebytový prostor na adrese XB. Dne 28. 1. 2025 (žalovaný uvádí datum 29. 1. 2025) se dostavil na pracoviště žalovaného (KACPU Praha), kde předložil nájemní smlouvu k tomuto nebytovému prostoru. Nesporné je, že žalovaný tuto adresu zaznačil jako místo pobytu žalobce.
 - Dne 9. 2. 2025 se žalobce registroval k dalšímu prodloužení dočasné ochrany, termín k vylepení vízového štítku měl stanoven na 14. 5. 2025. Dne 14. 5. 2025 se žalobce dostavil na pracoviště žalobce. Vízový štítek mu však nebyl vydán s tím, že změnil adresu. Zaměstnankyně žalovaného trvala na předložení dokladu o ubytování, žalobci stanovila nový termín k převzetí vízového štítku na 11. 7. 2025.
 - 20. 5. 2025 však žalobce od žalovaného obdržel e-mail s tím, že termín k převzetí vízového štítku byl zrušen, neboť dočasná ochrana mu byla zrušena. Důvodem byla skutečnost, že měl po dobu 90 dnů adresu hlášenou na adrese úřadu, tj. „ohlašovně“. Došlo ve smyslu § 6 odst. 10 zákona č. 65/2022 Sb. k automatickému odhlášení adresy pobytu žalobce, neboť nová nájemní smlouva se týkala nebytového prostoru, jeho nová adresa byla nahlášena na adrese úřadu. Dočasná ochrana žalobce tak zanikla po 90 dnech, kdy byl hlášeným místem žalobcova pobytu sídlo úřadu. Žalovaný k tomu upřesnil, že 90denní doba běžela od 29. 1. 2025 do 11. 5. 2025; tento závěr je však zapotřebí upřesnit. Jelikož však předmětné ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb., na jehož základě došlo ke zrušení dočasné ochrany žalobce, bylo do zákona vloženo zákonem č. 24/2025 Sb., účinným až od 11. 2. 2025, lhůta 90 dní se tak měla počítat počínaje dnem účinnosti nové právní úpravy, tj. počínaje 12. 2. 2025 do 12. 5. 2025/srov. počítání lhůt dle § 40 odst. 1 písm. a) správního řádu/.
30. Ochranu podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a

byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65, [č. 603/2005 Sb. NSS]).

31. Z obsahu žaloby vyplývá, že nezákonný zásah má dle žalobce spočívat jednak v tom, že žalovaný podle ustanovení § 6a odst. 1 písm. a) zákona č. 65/2022 Sb. **zrušil údaj o místě hlášeného pobytu žalobce (i)** a v návaznosti na to **v prohlášení zániku dočasné ochrany žalobce (ii)** podle ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. (viz str. 2 žaloby).
32. V petitu žaloby však oproti tomu žalobce navrhuje rozsudek, jímž napadá nezákonnost jen druhého jednání žalovaného: „*I. Zásah žalovaného spočívající v prohlášení zániku dočasné ochrany podle § 5 odst. 8 písm. e) ze dne 20. 5. 2025 je nezákonný. II. Žalovanému se zakazuje pokračovat v porušování práv žalobce a přikazuje se mu, aby obnovil stav před prohlášením zániku dočasné ochrany*“.
33. Soud z důvodu hospodárnosti řízení žalobce nevyzýval ve smyslu § 37 odst. 5 věty první s. ř. s., aby odstranil výše uvedený rozpor mezi petitem a vymezením skutku v žalobě. Z obsahu žaloby je totiž naprosto zřejmé, že žalobce brojí a domáhá se ochrany proti oběma výše uvedeným jednáním žalovaného, které na sebe ve své posloupnosti navzájem navazují a vedou ke konečnému stavu – tj. k zániku dočasné ochrany uplynutím doby, kdy bylo místo pobytu žalobce vedeno na adrese sídla správního orgánu. Jde totiž o jednání a jeho následek, mezi kterými je zjevná příčinná souvislost, bez jednoho by nebylo druhé (tj. bez zrušení údaje o místě hlášeného pobytu žalobce by nemohlo dojít k následnému zániku oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany žalobce a naopak). Žalobce v žalobě zkrátka namítá jak to, že důvody pro zrušení místa hlášeného pobytu nemohou obstát a stejně tak napadá nezákonnost samotného zániku dočasné ochrany.
34. S tím souvisí i posouzení okamžiku, k němuž by měl být navrácen stav. Žalobce původně žádal o obnovení stavu před zásahem, který však vztáhnul k datu 20. 5. 2025. Navrácení do stavu před 20. 5. 2025, jak žalobce navrhuje, by však v případě důvodnosti žaloby žalobci nijak nepomohlo. Soud si je vědom své role nezávislého arbitra, stejně tak zná i judikaturu Nejvyššího správního soudu, která mu zapovídá suplovat roli žalobcova advokáta. Nelze však odhlédnout od skutečnosti, že účelem správního soudnictví je ochrana veřejných subjektivních práv, které nemůže být bráněno z čistě formalistických důvodů. Z podání žalobce je zcela zřejmé, v čem zásah ve skutečnosti spočívá. Nelze přitom ignorovat také skutečnost, že žalobce je cizincem, který v řízení před soudem není právně zastoupen.
35. Soud tedy nemá pochyb o tom, co žalobce ve skutečnosti za zásah považuje – ze žaloby vyplývá, že žalobce se zkrátka domáhá ochrany proti oběma zásahům a požaduje, aby žalovaný obnovil stav před těmito zásahy. Soud proto oproti žalobcem formulovanému petitu stylisticky upravil vymezení zásahu včetně návrhu k navrácení do stavu před zásahem, který vztáhnul k samotnému počátku zásahu, tj. ke zrušení údaje o místě hlášeného pobytu žalobce dne 29. 1. 2025. Takový zásah soudu do žalobního návrhu v rámci žaloby na ochranu před nezákonným zásahem aproboval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 27. 8. 2014, č. j. 2 As 35/2014 - 109, v němž v bodě 28 uvedl, že „*pokud městský soud popis skutku, v němž žalobce spatřoval nezákonný zásah, formálně či stylisticky upravil, aniž by tím jakkoli změnil předmět řízení, nelze v takovém postupu spatřovat porušení práv stěžovatelky*“.
36. K zániku oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany poté nedošlo prohlášením 20. 5. 2025, jak nesprávně tvrdí žalobce, nýbrž ze zákona uplynutím doby podle § 5 odst. 8 písm.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

e) zákona č. 65/2022 Sb. již dne 29. 4. 2025. „Prohlášení“ zániku dočasné ochrany skrze e-mail z 20. 5. 2025 nemá význam pro hodnocení zákonnosti jednání žalovaného. Tento okamžik je však důležitý jako okamžik, kdy se žalobce o zásahu žalovaného dozvěděl, tj. z hlediska včasnosti žaloby (§ 84 odst. 1 s. ř. s.).

37. Je evidentní, že zásah byl zaměřen přímo a bezprostředně proti žalobci, neboť právě jemu byl zrušen údaj o místě hlášeného pobytu, v jehož důsledku žalobce přišel o práva vyplývající z dočasné ochrany. Soud přitom nemá pochybností, že v daném případě pro nedostatek formy není možné postup žalovaného napadat žalobou proti rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť zásah spočívá ve faktickém postupu úřednice, která zrušila údaj o místě hlášeného pobytu žalobce, a důsledku, který vyplývá přímo ze zákona. Rozhodnutí o zrušení údaje ani o zániku pobytového oprávnění se přitom nevydává.
38. Žaloba je též přípustná. Žalobce nemá k dispozici žádný jiný právní prostředek ochrany (§ 85 s. ř. s.). O zásahu (resp. jeho důsledku) se dozvěděl až z e-mailu, kterým byl zrušen jeho termín k převzetí vízového štítku. Tento e-mail byl žalobci odeslán 20. 5. 2025, žaloba byla soudu doručena 3. 7. 2025 (z obálky přitom není zřejmé, kdy byla podána). Je však evidentní, že žaloba byla podána v zákonné lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce o nezákonném zásahu dozvěděl a ve lhůtě dvou let, kdy k němu došlo (§ 84 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba tedy byla podána včasně.
39. S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že byly splněny podmínky č. 1, 2, 4 a 5. Zbývá posoudit 3. podmínku, tedy zda byl zásah nezákonný.
40. Pro posouzení této podmínky je zásadní průběh a obsah jednání mezi žalobcem a pracovníci žalovaného dne 28. 1. 2025, potažmo 29. 1. 2025 (rozhodné je přitom datum 29. 1. 2025, neboť právě k tomuto datu došlo ke změně údajů v cizineckém informačním systému, tj. k zásahu, jak dokládá žalovaný ve svém vyjádření).
41. Argumentace účastníků řízení se v tomto ohledu rozchází: žalobce tvrdí, že nad rámec svých zákonných povinností chtěl jen ohlásit adresu svého podnikání, přičemž původní adresu si chtěl v evidenci ponechat; žalovaný naopak tvrdí, že účelem návštěvy KACPU Praha žalobcem byla změna jeho adresy.
42. Dle § 6 odst. 1, 10 zákona č. 65/2022 Sb. a § 31 odst. 5 zákona o pobytu cizinců platí, že *„dokladem o zajištění ubytování podle odstavce 1 písm. d) se rozumí doklad o vlastnictví bytu nebo domu, doklad o oprávněnosti užívání bytu anebo domu nebo písemné potvrzení osoby, která je vlastníkem nebo oprávněným uživatelem bytu nebo domu, s jejím úředně ověřeným podpisem, kterým je cizinci udělen souhlas s ubytováním. Ubytovaní může být zajištěno pouze v objektu, který je podle zvláštního právního předpisu označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem, a je podle stavebního zákona určen pro bydlení, ubytování nebo rekreaci.“*
43. Pokud by v daném případě skutečně šlo o změnu adresy místa pobytu cizince a tento cizinec předložil nájemní smlouvu k prostoru, který nemůže sloužit pro bydlení, jak tvrdí žalovaný, v takovém případě by žalovaný skutečně byl ze zákona povinen postupovat v souladu s § 6 odst. 10 zákona č. 65/2022 Sb., tedy k oznámení změny místa pobytu nepřihlížet a použít ustanovení § 6a odst. 4 téhož předpisu – tedy žalobce „přepsat“ na adresu správního orgánu, který (původní) údaj o místě hlášeného pobytu zrušil.
44. Mezi stranami je však sporné právě to, zda žalobce skutečně o změnu adresy místa pobytu v evidenci žádal. V rámci soudního řízení žalobce své užívací právo k bytu na adrese XB doložil nájemní smlouvou k bytu uzavřenou dne 17. 1. 2025, která jej opravňuje prostor

užívat od 18. 1. 2025 do 31. 12. 2025. Z jejího obsahu vyplývá, že předmětem nájmu je užívání ubytovací jednotky č. X o dispozici 2+kk, je sjednáno nájemné ve výši 20.000 Kč měsíčně, služby spojené s užíváním bytu ve výši téměř 4.310 Kč. Obsahem smlouvy jsou i další ujednání svědčící o běžném užívání věci formou nájemního vztahu (práva a povinnosti nájemce, pronajímatele, včetně např. zákazu vykonávat v bytě podnikatelskou, živnostenskou či obdobnou výdělečnou činnost, hrazení běžných oprav v bytě, zákaz rušení nočního klidu atp.).

45. Pokud jde o adresu XA, žalobce tvrdí, že na této adrese bydlí nepřetržitě. Žalobce soudu předložil doklad o zajištění ubytování na této adrese na dobu od 22. 5. 2025 do 22. 5. 2026, bydliště na této adrese před tímto datem soudu nedoložil. Současně však ze záhlaví nájemní smlouvy k bytu na adrese XB vyplývá, že sjednaná korespondenční adresou žalobce ke dni 17. 1. 2025 je právě „XA“.
46. Žalobce tvrdí, že bytový prostor na adrese XB pronajal jen za účelem nerušené výkonu podnikatelské činnosti; sám tvrdí, že jeho „podnikání“ spočívá v testování počítačové hry, kdy práci mu na dálku zadává jeho kamarád z pobočky na Ukrajině, nemá uzavřenou smlouvu a platby probíhají neoficiálními cestami, žalobce tedy svou činnost nemůže doložit. Nedoložil k této činnosti tedy nic konkrétního, z čeho by bylo možno usoudit, že v tomto pronajatém bytovém prostoru, jenž zjevně primárně slouží k bydlení (ubytování), skutečně vykonává, byť neoficiálně, toliko podnikatelskou činnost. Tuto činnost v daném prostoru tedy neprokázal. Žalobce naopak soudu doložil jen to, že v době provedení změny adresy u žalovaného dne 29. 1. 2025, disponoval užívacím titulem k bytovému prostoru na adrese „XB“ a nějakým vztahem k adrese „XA“, pokud tuto adresu tedy uváděl jako doručovací. K této adrese však nepředložil žádnou nájemní smlouvu, podle které by byt na této adrese užíval v době, kdy měl sjednanu nájemní smlouvu k adrese „XB“.
47. I verze příběhu v podání žalobce tak vykazuje logické mezery. V takové situaci je pro posouzení skutečného obsahu jednání žalobce dne 29. 1. 2025 zásadní právě tiskopis ohlášení změn pro držitele dočasné ochrany, na kterém žalobce měl dle žalovaného dne 29. 1. 2025 ohlásit změnu místa hlášeného pobytu na území. Tento tiskopis však žalovaný, podle svých slov, nenašel. Nebyla přitom prokázána ani jeho existence, záznam z cizineckého informačního systému ze dne 29. 1. 2025 vypovídá jen o provedení změny a nijak tím nedokládá tvrzení žalovaného, že skutečným úmyslem žalobce bylo nahlásit novou adresu.
48. Soud připomíná, že podle § 6 odst. 10 zákona č. 65/2022 Sb., je nezbytnou podmínkou pro provedení změna místa pobytu na území, hlášení dotyčného cizince. Žalovaný však neprokázal, že by disponoval podkladem k zápisu změny adresy pobytu žalobce dne 29. 1. 2025. Nedoložil tedy, že žalobce skutečně požádal o změnu místa hlášeného pobytu na území České republiky. Pakliže žalovaný nedisponuje podkladem, na základě kterého tuto změnu provedl, a není tedy zřejmé, zda žalobce o změnu místa pobytu vůbec hlásil, soud pro tuto vadu zjišťování skutkového stavu v rozporu s § 3 správního řádu nemůže přezkoumat zákonnost záznamu, tj. zda byly splněny podmínky pro provedení změny místa pobytu žalobce. Právě to totiž nevylučuje a naopak potvrzuje žalobcovu verzi příběhu, tj. že změnu místa pobytu ohlásit vůbec nezamýšlel, hodlal ohlásit toliko místo podnikání, přičemž pracovnice žalovaného mu dokumenty vrátila.
49. Žalovaný tedy neprokázal, že by disponoval potřebným podkladem pro záznam. Pakliže připustil, že takovým podkladem nedisponuje, soudu nezbývá, než přisvědčit žalobcově verzi a uzavřít, že žalovaný neměl provést změnu místa pobytu žalobce podle § 6 odst. 10

zákona č. 65/2022 Sb. a následně pro nesplnění zákonných podmínek doloženého dokladu postupovat podle § 6a odst. 4 téhož předpisu, tj. zrušit toto ohlášené místo pobytu a vyznačit jako místo pobytu sídlo správního orgánu, který údaj zrušil.

50. Žalobci pak lze přisvědčit také stran tvrzení, že se o výmazu adresy místa hlášeného pobytu nemohl dozvědět a nesrovnalost napravit. Písemnou poučovací povinnost v jazyce, v němž je schopen se dorozumět, o právech a povinnostech souvisejících s poskytnutím dočasné ochrany, žalovanému obecně zakládá ustanovení § 5 odst. 6 zákona č. 65/2022 Sb., které je nepochybně aplikovatelné také v této situaci. Ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. bylo do zákona vloženo novelou účinnou od 11. 2. 2025, v době změny místa pobytu žalobce 29. 1. 2025 tak žalovaný tento následek ve své poučovací povinnosti ještě nemohl reflektovat. Z ničeho však nevyplývá, že by žalobce byl či mohl být po celou dobu 90 dní nějak seznámen s tím, že žalovaný provedl změnu pobytu a seznámil žalobce s tím, jaké účinky to pro něj bude mít v důsledku účinnosti nové právní úpravy. O povinnosti doložit doklad o zajištění ubytování na území byl žalobce prokazatelně poučen až v rámci stanovení nového termínu k převzetí vízového štítku ze dne 14. 5. 2025, č. j. OAM-0154828/DO-2025, tj. v době, kdy již jeho pobytové oprávnění zaniklo (k tomu došlo 12. 5. 2025, viz výše). Konkrétně o změně místa svého pobytu ve smyslu § 6a odst. 4 zákona č. 65/2022 Sb. a následném zániku oprávnění k pobytu se žalobce dozvěděl až *ex post* v zásadě jenom díky tomu, že chtěl splnit svou zákonnou povinnost a požádal o prodloužení dočasné ochrany (v čemž mu však změna hlášeného místa pobytu a na to navázaný zánik pobytového oprávnění zabránil).
51. Soud tedy žalobci přisvědčil, že pokud žalovaný provedl změnu místa pobytu, aniž by prokázal, že k tomu disponoval zákonným podkladem, tj. ohlášení změny místa pobytu v souladu s vůlí žalobce, zasáhl tím nezákonně do práv žalobce. Tímto nezákonným jednáním poté počal běh doby 90 dní podle § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb., po jejímž uplynutí žalobce dočasnou ochranu ztratil. Nezákonnost provedení změny místa pobytu má tedy za následek i nezákonnost plynutí 90 dní, kdy bylo místem pobytu cizince evidováno sídlo správního orgánu podle § 6 odst. 4 zákona č. 65/2022 Sb a tím i nezákonný zánik oprávnění žalobce k pobytu za účelem dočasné ochrany.
52. Jelikož druhé jednání je přímým následkem prvního nezákonného jednání žalovaného, soudu nezbylo, než přisvědčit žalobci i v této části žaloby proti druhému jednání žalovaného.
53. Žalobce v této souvislosti namítá, že ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. odporuje právu EU. Jelikož pro nezákonnou změnu místa pobytu žalobce nemělo být toto ustanovení vůbec aplikováno, jsou tyto námitky žalobce pro věc podle názoru soudu zcela nadbytečné.
54. Nad rámec projednávané věci však soud konstatuje následující. Napadené ustanovení bylo vloženo recentní novelou skrze zákon č. 24/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ve znění do 30. 6. 2025, a to s účinností od 11. 2. 2025.
55. Z důvodové zprávy novelizačního zákona č. 24/2025 Sb. se k novému ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. nepodávají žádné bližší informace. Podstatou tohoto ustanovení je *ex lege* zánik pobytového oprávnění vyplývajícího z dočasné ochrany za situace, kdy po uplynutí 90 dní bylo místem pobytu cizince sídlo správního orgánu. Posuzované ustanovení je tedy na místě vnímat jako negativní následek (sankci) pro držitele

dočasné ochrany, kteří místo hlášeného pobytu uvedli nesprávně či nepravdivě, potažmo po získání práv z dočasné ochrany na území České republiky přišli o právo či možnost objekt, ve kterém svůj pobyt původně nahlásili, případně se na hlášeném místě fakticky nezdržují déle než 15 dnů, a tuto vadu v zákonem předvídané lhůtě neodstranili (srov. § 6a odst. 1 až 3 zákona č. 65/2022 Sb.). Je evidentní, že zákonodárce hrozbou zánikem oprávnění k pobytu chce držitele dočasné ochrany motivovat k tomu, aby včas, řádně a pravdivě hlásili místa svého pobytu a stát tak měl přehled o tom, kde se na území České republiky nacházejí.

56. Správní soudy, včetně Nejvyššího správního soudu v tzv. „dubnové“ judikatuře (v rozsudcích ze dne 1. 4. 2025, č. j. 5 Azs 273/2023 – 27, č. 4683/2025 Sb. NSS; ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024 – 42; ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 174/2024 – 42; a ze dne 8. 4. 2025, č. j. 9 Azs 20/2024 – 37) a na ně navazujících soudních rozhodnutích opakovaně konstatovaly, že udělení dočasné ochrany ve smyslu zákona č. 65/2022 Sb. ve skutečnosti znamená „jen“ poskytnutí dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany podle prováděcího rozhodnutí, nikoli udělení, resp. přiznání dočasné ochrany jako takové. „Dočasná ochrana“ ve smyslu českých právních předpisů je tedy pouze jakousi legislativní zkratkou pro oprávnění k pobytu na území České republiky (jak je i zřejmé z § 2 zákona č. 65/2022 Sb. a § 2 zákona o dočasné ochraně), tj. pobytové oprávnění, které jsou členské státy včetně České republiky povinny držitelům dočasné ochrany vystavit a poskytnout jim v souladu s čl. 8 odst. 1 směrnice o dočasné ochraně.
57. Jak přitom žalobce příhodně argumentoval, z podstaty minimálních norem vymezených ve směrnici o dočasné ochraně vyplývá pravomoc členských států v případě hromadného přílivu vysídlených osob zavádět nebo udržovat opatření příznivější pro osoby požívající dočasné ochrany. Pokud by však vnitrostátní systém byl méně příznivý, měl by členský stát zajistit doplňková práva stanovená ve směrnici o dočasné ochraně (viz bod 12 preambule směrnice o dočasné ochraně a bod 17 preambule prováděcího rozhodnutí). *„Již z této skutečnosti plyne, že členské státy mají pouze omezenou možnost odeprít práva plynoucí z dočasné ochrany osobám, které ji v Unii požívají na základě rozhodnutí Rady č. 2022/382. Podle článku 8 směrnice jsou totiž povinny přijmout opatření nezbytná k zajištění pobytu osobám požívajícím dočasné ochrany, a to na celé období trvání ochrany. Za tím účelem jim musí vydat potřebné dokumenty nebo jiné rovnocenné doklady. Jakékoli případné omezení v poskytnutí těchto práv tudíž musí být v souladu se směrnicí o dočasné ochraně a prováděcím rozhodnutím, a to pochopitelně i v případech unijním právem výslovně neupravených. Systémově se totiž jedná o vnitrostátní realizaci nároků či oprávnění přímo plynoucích z unijního práva“* (viz bod 33 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2025, č. j. 1 Azs 336/2024 – 42, podtržení doplněno soudem).
58. Ze článku 8 odst. 2 směrnice o dočasné ochraně se podává, že bez ohledu na dobu platnosti povolení k pobytu uvedených v odstavci 1 nesmějí členské státy osobám požívajícím dočasné ochrany přiznávat méně výhodné podmínky než ty, jež jsou stanoveny v člácích 9 až 16. Článek 13 této směrnice přitom řeší otázku ubytování osob s dočasnou ochranou; v odst. 1 ukládá členským státům povinnost zajistit osobám požívajícím dočasné ochrany možnost přiměřeného ubytování, nebo v případě potřeby zajistí poskytnutí prostředků k obstarání ubytování. Současně čl. 13 odst. 3 této směrnice umožňuje členským státům přizpůsobit úroveň pomoci schopnosti zaměstnaného nebo samostatně výdělečně činného člověka uspokojit své vlastní potřeby. Ze směrnice o dočasné ochraně jednoznačně plyne, že všichni držitelé dočasné ochrany mají mít zajištěné přiměřené ubytování, což je nejnížší přípustná hranice.

59. Stavba, v níž je žalobcem pronajatý byt umístěn, sice není zkolaudovaná k bydlení, je však k bydlení zjevně fakticky využívána. Městskému soudu není v první řadě vůbec zřejmé, proč by stát, pokud by šlo o místo, kde je žalobce ubytován, jako přiměřené ubytování poživatele dočasné ochrany, ve smyslu směrnice, nemohl akceptovat právě ten prostor, k němuž žalobce sjednal nájemní smlouvu na adrese „XB“.
60. Jistě je obecně v zájmu veřejném, aby měl stát přehled o tom, kde jsou osoby disponující dočasnou ochranou ubytovány; jen tak totiž stát může těmto osobám skutečně zajistit přiměřené ubytování. Pokud by totiž stát neměl přehled o tom, které prostory obývají a kde se vlastně nacházejí, jen těžko by mohl posuzovat komu má pomoci v zajištění přiměřeného ubytování a komu s tím pomáhat nemusí, neboť si ubytování zajistí samostatně. Evidence ubytování osob disponujících dočasnou ochranou je tedy esenciálním nástrojem k tomu, aby stát dostál svým závazkům ukotveným ve směrnici o dočasné ochraně a v prováděcím rozhodnutí Rady.
61. Je však zřejmé, že vynucovat tento legitimní cíl hrozbou zániku práv plynoucích z dočasné ochrany neodpovídá povaze směrnice o dočasné ochraně jakožto minimálního standardu poskytovaných práv. Zákonodárce tak v ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. vytvořil nový, na směrnici o dočasné ochraně nezávislý, důvod pro odnětí práv z dočasné ochrany.
62. Oproti „dubnové“ judikatuře (viz např. body 35 až 38 výše citovaného rozsudku č. j. 1 Azs 336/2024 – 42) je podle názoru soudu v tomto případě příhodné argumentovat také taxativně koncipovaným výčtem článku 28 směrnice o dočasné ochraně, který členskými státy stanoví možnosti vyloučení osob z poskytnutí dočasné ochrany. Je přitom evidentní, že obsah článku 28 směrnice o dočasné ochraně nijak nekoresponduje s obsahem ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb. (ostatně sám žalovaný uvádí, že článek 28 směrnice o dočasné ochraně byl do ustanovení § 9 zákona o dočasné ochraně téměř doslovně).
63. Jak již v minulosti uvedl Soudní dvůr EU, ve všech případech, kdy se ustanovení směrnice z hlediska svého obsahu jeví jako bezpodmínečná a dostatečně přesná, jsou jednotlivci oprávněni dovolávat se jich před vnitrostátními soudy vůči státu, a to ať již v případě, že stát směrnicí včas neprovedl do vnitrostátního práva, tak i v případě, že ji provedl nesprávně (viz např. rozsudek ze dne 6. 11. 2018, *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16, bod 63). To je i zde posuzovaný případ, neboť zákonodárce nad rámec směrnice o dočasné ochraně přidal podmínku, na základě které může dojít k odnětí pobytového práva vyplývajícího z dočasné ochrany; vnitrostátní úpravu pozměnil způsobem, který neodpovídá obsahu směrnice, tj. ji provedl nesprávně.
64. Soud uzavírá, že směrnice o dočasné ochraně je postavena na konstrukci, že členské státy mohou být vůči vysídleným osobám vstřícnější, nemohou se však vydat opačným směrem a stanovit těmto osobám podmínky méně příznivé. Právě to však Česká republika samovolným, na evropské legislativě nezávislým rozšířením důvodů pro zánik pobytového oprávnění vyplývajícího z dočasné ochrany učinila vložení ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb.
65. Ustanovení § 5 odst. 8 zákona č. 65/2022 Sb. je proto i pro obecné soudy pro rozpor s právem EU neaplikovatelné (k tomu viz např. žalobcem odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2017, č. j. 6 Azs 320/2017 – 20, body 71 a 72).

66. Soud však nemůže přisvědčit argumentaci žalobce o obcházení výluky přezkumného řízení ve smyslu § 16 zákona o dočasné ochraně cizinců. Přezkumné řízení ve smyslu § 94 a násl. správního řádu je mimořádným oprávněným prostředkem iniciovaným správními orgány z moci úřední v situacích, kdy jsou důvodné pochybnosti o tom, zda je správní rozhodnutí v souladu s právními předpisy. Ve své podstatě tedy jde o další řízení o oprávněném prostředku zahajované správním orgánem (na jehož počátku může, ale nemusí být podnět účastníka řízení), ve kterém správní orgán posuzuje zákonnost rozhodnutí. Výsledek takového řízení přitom není automatický a přímočarý; s ohledem na posuzovanou situaci totiž správní řád správnímu orgánu poskytuje spektrum možných vyústění přezkumného řízení (viz § 97 správního řádu), přičemž přezkumné řízení končí nějakým formalizovaným aktem (usnesením či rozhodnutím).
67. Podle § 16 zákona o dočasné ochraně je přezkumné řízení vyloučeno v případech udělení a odnětí oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany. Zde však nejde o případ odnětí, ale zániku těchto práv. jinými slovy, přezkumné řízení tak, jak jej konstituuje správní řád, nelze komparovat se situací, kdy zákon sám s určitou skutečností spojuje právní následek, aniž by takový následek podmiňoval činností správního orgánu. Jak již bylo soudem konstatováno výše, následek naplnění hypotézy v ustanovení § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb., spočívající v zániku oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany cizince, nastává ze zákona bez dalšího; nevede se tedy další řízení, správní orgán nic nepřezkoumává, není dokonce oprávněn následek předpokládaný právním předpisem nějak posuzovat (automaticky jej aplikuje). O následku aplikace právní normy se nevydává rozhodnutí či usnesení, dotčené subjekty se o následcích nanejvýš vyrozumí.
68. Byť ve výsledku zánik a odejmutí oprávnění a výsledek přezkumného řízení mohou mít ve výsledku stejný následek v podobě ztráty práv, neznamená to, že by zákonem předvídaným zánikem oprávnění došlo k prolomení výluky přezkumného řízení podle § 16 zákona o dočasné ochraně. Připuštěním této argumentace by *ad absurdum* nebylo možné aplikovat žádné zákonem předvídané situace, ve kterých práva vyplývající z dočasné ochrany ze zákona zanikají, včetně § 11 zákona o dočasné ochraně. Argumentací spojenou s § 10 zákona o dočasné ochraně se zde soud nezabývá, neboť toto ustanovení se nijak nedotýká zde posuzované situace.

V. Závěr a náklady řízení

69. Podle názoru soudu, pakliže žalovaný neprokázal, že žalobce požádal o změnu místa pobytu na adresu nebytového prostoru, změna tohoto údaje v cizineckém informačním systému se tak bez vědomí žalobce změnila v souladu s § 6a odst. 4 zákona č. 65/2022 Sb. na adresu sídla správního orgánu. Tímto nezákonným jednáním započal běh doby podle § 5 odst. 8 písm. e) zákona č. 65/2022 Sb., po jejímž uplynutí žalobce, ač k tomu nebyl zákonný důvod, pobytové oprávnění vyplývající z dočasné ochrany ztratil. Proto soud výrokem I. oba zásahy žalovaného určil za nezákonné.
70. Výrokem II. soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobce a přikázal mu, aby obnovil stav před zrušením údaje o místě hlášeného pobytu žalobce ze dne 29. 1. 2025. Tímto bude navrácen stav před počátkem nezákonného zásahu.
71. O nákladech řízení soud rozhodnul výrokem III. podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Ačkoliv žalobce byl s žalobou v celém rozsahu úspěšný a má tím pádem právo na náhradu účelně vynaložených nákladů vzniklých v řízení, žádné takové náklady žalobci nevznikly, protože

byl osvobozen od placení soudního poplatku a vynaložení dalších nákladů neprokázal. Soud proto v souladu s rozhodovací praxí Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015 - 79) náhradu nákladů žalobci nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. září 2025

JUDr. Jaromír Klepš v.r.
předseda senátu